

JUS2211 Eksamensoppgave - V22

EKSAMENSOPPGAVE JUS2211 – Forvaltningsrett, velferdsrett og EØS-rett

Del I

Turid Aas-Hansen sto i full stilling frem til hun begynte å slite med helsen tidlig på 2000-tallet. I løpet av yrkeskarrieren arbeidet hun blant annet som renholdsarbeider, truckfører, butikkassistent og kantinemedarbeider. Arbeidsevnen hennes ble gradvis redusert i takt med forverringen i helsetilstanden. Nå som hun hadde fylt 62 år øynet hun ingen mulighet for å komme tilbake til arbeidslivet. Sykdomsbildet var sammensatt, med sterke smerter i rygg, nakke og skuldre, fatigue, angst og depresjon. Etter å ha mottatt arbeidsavklaringspenger i en treårsperiode, søkte hun NAV om uføretrygd.

Hun la frem dokumentasjon fra fastlege, hvor det fremgikk at helsetilstanden hennes var kronisk. Etter fastlegens vurdering var Turid ferdig utredet, og hennes arbeidsevne var 100 % nedsatt. Fastlegen viste til at plagene hadde økt i omfang, og at han ikke trodde hun ville gjenvinne arbeidsevnen. Turid la også frem dokumentasjon på at hun var utredet av et tverrfaglig team ved klinikk for smerter og sammensatte lidelser, samt at hun hadde forsøkt ulike behandlingsformer, inkludert fysioterapi, medikamentell behandling, meditasjon og avspenningsøvelser, psykomotorisk trening, opphold på rehabiliteringsinstitusjon, samtalerterapi og akupunktur. Oppfølgingen var avsluttet, ut fra en vurdering om at hun ikke kunne føres tilbake til arbeidslivet.

NAV avsto Turids søknad om uføretrygd, med henvisning til at hun ikke hadde «gjennomgått hensiktsmessig behandling for å bedre inntektsevnen», jf. folketrygdloven § 12-5 første ledd. Bestemmelsen oppstiller også et kumulativt vilkår om «arbeidsrettede tiltak», men NAV mente denne vurderingen burde utstå til videre hensiktsmessig behandling var forsøkt.

Turid påklaget vedtaket til NAV klage, som opprettholdt avslaget. Hun bragte deretter saken inn for Trygderetten, som kom til samme resultat. Trygderetten viste til at det gjensto uprøvede behandlingstiltak. Turid hadde ikke forsøkt trening i varmtvannsbasseng, og det kunne ikke utelukkes at dette ville bedre hennes ervervsevne. Vilkåret om gjennomgått hensiktsmessig behandling i folketrygdloven § 12-5 første ledd var derfor ikke oppfylt.

Turid bragte saken inn for lagmannsretten for å få prøvet kjennelsens lovlighet, jf. trygderettsloven § 26 tredje ledd. Hun gjorde prinsipielt gjeldende at kjennelsen bygget på feil lovtolkning og rettsanvendelse. Vilkåret om «hensiktsmessig behandling» innebærer bare et krav om å forsøke behandling som har en realistisk mulighet for å bedre inntektsevnen, mente hun. Noen slik mulighet forelå ikke her, ettersom hun hadde hatt kroniske smerter i en årrekke og forgjeves gjennomført ulike former for behandling med henblikk på å bedre inntektsevnen. Staten anførte at lagmannsretten ikke hadde kompetanse til å prøve Trygderettens vurdering av hva som utgjør «hensiktsmessig behandling». I det minste burde lagmannsretten være varsom med å overprøve en medisinsk faglig vurdering som dette, gitt Trygderettens særskilte kompetanse på området. Turid mente på sin side at lagmannsretten hadde full prøvingsrett, og både kunne og burde ta stilling til om behandlingsvilkåret var oppfylt.

I forbindelse med lagmannsrettsbehandlingen la Turid frem en ny medisinsk uttalelse fra fastlegen. Her gikk det frem at Turid hadde slitt med søvn og dårlig matinntak etter Trygderettens kjennelse, slik at helsetilstanden hennes var ytterligere forverret. Det var lagt ved resultater fra kliniske undersøkelser som underbygget forverringen. Fastlegens rapport inneholdt også et vedlegg, med en rekke henvisninger til forskning som viste at trening i varmtvannsbasseng hadde beskjeden effekt på sammensatte sykdomstilstander.

Staten mente at lagmannsretten ikke hadde anledning til å legge vekt på dokumentasjon som var utarbeidet etter Trygderettens kjennelse. Turid var uenig, og mente at lagmannsretten kunne bygge på fastlegens uttalelse i sin helhet. I det minste var det ikke noe i veien for å vektlegge opplysningene inntatt i vedlegget.

Turid mente at hun hadde krav på uføretrygd, og at lagmannsretten selv kunne innvilge henne dette. Staten bestred at lagmannsretten hadde anledning til å fatte realitetsavgjørelse.

For lagmannsretten gjorde Turid subsidiært gjeldende at Trygderettens kjennelse var ugyldig som følge av saksbehandlingsfeil. Hun hadde kommet over en melding på Twitter, der saksbehandler ved NAV Klageinstans hadde skrevet at han var «*luta lei alle de late kjeltringene som snylter på staten fordi de ikke orker å stå opp om mårran og gjøre et ærlig dagsverk.*» Dette viste etter Turids syn en forutinntatt holdning, som gjorde ham uegnet til å behandle hennes søknad.

Turid viste videre til at Trygderettens kjennelse var mangelfullt begrunnet. Når det skal avgjøres om et behandlingstiltak er hensiktsmessig skal det etter folketrygdloven § 12-5 andre ledd legges vekt på «alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter». Det fremgikk ikke av Trygderettens begrunnelse hvilken betydning alderen hennes var tillagt. Turid mente dette etterlot tvil om hvorvidt vurderingen var tilstrekkelig grundig, og om avgjørelsen var basert på et forsvarlig skjønn.

På grunn av saksbehandlingsfeilene mente Turid at Trygderettens kjennelse måtte anses som ugyldig. Staten var på sin side uenig i at det forelå noen saksbehandlingsfeil, og mente uansett at feilene var av en slik art at de ikke kunne lede til ugyldighet.

Drøft og ta stilling til alle prinsipale og subsidiære rettsspørsmål.

Del II

Under rettsaken nevnte statens advokat at Turids søksmål var fånyttet, ettersom hun uansett ikke oppfylte kravet til forutgående medlemskap i folketrygden, jf. folketrygdloven § 12-2 første ledd. Turid hadde ikke vært medlem i folketrygden de siste fem årene frem til uføretidspunktet, fordi hun hadde bodd og arbeidet i Sverige deler av perioden.

I en pause diskuterte Turid med advokaten sin hva hun kunne oppnå ved å få kjent Trygderettens kjennelse ugyldig på grunn av feil ved vurderingen av hensiktsmessig behandling. Turid mente hun oppfylte vilkåret i folketrygdloven § 12-2 første ledd gjennom sammenlegging av trygdetid fra Sverige. I forbindelse med at trygdeskandalen verserte på nyhetene hadde hun satt seg inn i trygdeforordningen (trygdeforordning (EF) nr. 883/2004) artikkel 6.

Turid fortalte advokaten sin at dersom staten nektet å anerkjenne hennes trygdetid fra Sverige, ville hun reise et nytt søksmål, og om nødvendig ta saken helt til Høyesterett. Deretter ville hun anke saken inn for EFTA-domstolen. Advokaten hennes forklarte at det ikke var anledning til å anke en sak inn for EFTA-domstolen.

På hvilken måte kan Turid sak komme inn for EFTA-domstolen og hvilken betydning vil en avgjørelse fra EFTA-domstolen kunne få for Turid sak?

NB. De materielle spørsmålene om sammenlegging av trygdetid etter trygdeforordningen skal ikke drøftes. Heller ikke ESAs rolle som håndhever av EØS-avtalen skal behandles.

Anine Kierulf

Faglig eksamensleder

Oslo, våren 2022



